

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

20. december 2013

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Klima-, Energi- og Bygningsministeriets grund- og nærhedsnotat vedrørende meddelelse fra Kommissionen vedrørende det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention.

Nick Hækkerup

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kebmin@kebmin.dk
www.kebmin.dk

Meddelelse fra Kommissionen:
Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention
C(2013) 7243 final

19. december 2013

Kontor/afdeling
EUFUT

J nr. 2013-4598

Nyt notat

/SVF

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 5. november 2013 en meddelelse om det indre marked for energi og offentlig intervention i energisektoren. Den danske udgave blev modtaget den 14. november 2013. Kommissionen anfører, at med gennemførelsen af det indre marked for energi i 2014 er det vigtigt at diskutere, hvordan fremtidige mekanismer for offentlig intervention skal tilrettelægges både på EU plan og i medlemslandene. Sammen med Meddelelsen har Kommissionen fremlagt retningslinjer for Medlemslandenes brug af metoder til øget efterspørgselsfleksibilitet, VE-samarbejdsmechanismer, VE-støttesystemer og kapacitetsmekanismer.

Energistyrelsen

J nr.

/FMA

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 5. november 2013 meddelelsen C(2013) 7243 "Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention", sammen med retningslinjer for Medlemslandenes brug af metoder til øget efterspørgselsfleksibilitet, VE-samarbejdsmechanismer, VE-støttesystemer og kapacitetsmekanismer. Baggrunden for meddelelsen er, at EU's indre marked for elektricitet skal være gennemført i 2014, og Kommissionen ønsker i den forbindelse at markere, at en grundpille heri er en ensartet energipolitik over hele EU, hvor staterne i deres energipolitiske interventioner følger en række fælles principper. Det indre marked for energi bør bygge på fair og åben konkurrence, men det er også almindeligt accepteret, at det er nødvendigt med offentlig intervention på elektricitetsmarkederne, hvis målene skal nås. Kommissionen anfører, at med henblik på at sikre, at markedet gennemføres og er effektivt, og for at sikre, at åbningen af elektricitetsmarkederne på tværs af EU er til fordel for borgerne, er det vigtigt - i overensstemmelse med nærhedsprincippet - at definere den

offentlige interventions rolle, art og grad på europæisk, nationalt og lokalt niveau.

3. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er ifølge Kommissionen at udstyre medlemslandene med en række principper for energipolitik, som afspejler den gensidige afhængighed, som følger med deltagelsen i det indre marked for elektricitet. Principperne skal sikre, at medlemslandene ikke alene tænker nationalt i deres politikker, men forholder sig til det europæiske perspektiv, dvs. at medlemslandene bør prioritere europæisk tilgang snarere end lokale, regionale og nationale hensyn i energipolitikken. Formålet er at opnå de bedste resultater for borgerne i hele fællesskabet, igennem at det indre marked for elektricitet fungerer uden problemer og til gavn for alle, og dermed bidrager til, at de klima- og energipolitiske mål opnås.

Meddelelsen har ikke juridisk virkning, men Kommissionen vil overveje om nogle af principperne skal udmøntes i forslag til egentlige juridiske bestemmelser, således at principperne kan sikres fuld implementering. Principperne angives også som relevante i forbindelse med Kommissionens arbejde med en fremtidig ramme for klima- og energipolitikken for 2030.

Meddelelsens udgangspunkt er, at det indre marked for elektricitet nok har ændret den rolle, som energipolitiske interventioner fra staterne spiller, men på den anden side ikke har afskaffet behovet for disse interventioner med henblik på at sikre ensartede vilkår for aktørerne, afhjælpe markedssvigt og fremme teknologi og innovation. På den baggrund oplister Kommissionen en række områder, hvor offentlig intervention kan være påkrævet:

- Vedvarende energi
- Efterspørgsel af energi (smart grid o.l.)
- Klimadagsordenens udfordringer
- Behovet for tilstrækkelig el-produktionskapacitet
- Øget integration af nationale markeder

Kommissionen diskuterer og argumenterer i meddelelsen for en række principper, der bør gælde for offentlig intervention indenfor disse områder. F.eks. gøres det gældende, at medlemsstaterne bør planlægge helhedsorienteret under hensyntagen til alle målsætninger i energipolitikken, og ikke kun tilgodese enkeltelementer. Som eksempel nævnes, at brugen af kul kan bidrage til forsyningsikkerheden, men være betænkeligt af miljømæssige årsager, ligesom (fluktuerende) vedvarende energi er godt for klimainsatsen, men kan skabe udfordringer i forhold til forsyningsikkerheden. Kommissionen gør også gældende, at offentlig intervention mhp. at støtte den hjemlige el-produktionskapacitet (kapacitetsmekanismer) kan have den bagside, at det fjerner incitamentet til investeringer i nye grænseoverskridende løsninger.

Meddelelsen har karakter af et idékatalog over ”good practices”, eller diskussioner af, hvad sådanne består i, for at fremme den europæiske dimension i energipolitikken, for derigennem at opnå de fælles mål. Kommissionen meddeler i diskussionerne eksplicit eller implicit sine principielle præferencer, f.eks. teknologineutralitet (at det skal overlades til markedet at vælge de mest effektive teknologier). Tilsvarende har Kommissionen en præference for udbudsordninger baseret på nødvendige mængder snarere end på basis af garanterede indtægter.

Kommissionen agter at foreslå en ”europæisering” af støtteordningerne for vedvarende energi, herunder meddeles en præference for virkemidler der sikrer, at den vedvarende energi opføres dér, hvor den er mest effektiv set fra et udbud- og efterspørgselssynspunkt, uanset landegrænser. Kommissionen udtaler sig i den forbindelse positivt om det fælles VE-marked mellem Sverige og Norge.

Kommissionen opfordrer i retningslinjerne for støtte til vedvarende energi til, at vedvarende energi støttes på en stabil, gennemsigtig, troværdig, omkostningseffektiv og markedsintegrerende måde. Efterhånden som teknologierne modnes, bør investeringerne heri i stigende omfang ske på markedsvilkår, og ikke på baggrund af garanterede priser. Støtten bør ifølge Kommissionen således supplere markedspriserne uden at erstatte dem, og begrænses til et nødvendigt minimum. I praksis, siger Kommissionen, betyder det en udfasning af takster for levering af VE, som beskytter energiproducenterne mod markedssignaler, eksempelvis brug af feed-in-tariffer, og en bevægelse hen imod afregningspræmier og andre støtteinstrumenter, f.eks. kvoter på et certifikatmarked eller feed-in præmier.

I retningslinjerne for kapacitetsmekanismer fastslår Kommissionen, at brugen af kapacitetsmekanismer kun kan være velbegrundet, hvis behovet er blevet klart identificeret gennem en grundig vurdering af tilstrækkeligheden af elproduktionskapaciteten. Samtidig skal kapacitetsmekanismer ledsages af udbygning af infrastrukturen og foranstaltninger, der fremmer fleksibelt forbrug. Kapacitetsmekanismer må ikke stå i vejen for indførelse af markedskobling, og de må ikke indebære begrænsninger i markedsadgangen for elproducenter i andre medlemsstater.

I retningslinjerne for indarbejdelse af efterspørgselsfleksibilitet efterspørger Kommissionen bl.a. en fjernelse af takstelementer, som forhindrer aktiv markedsdeltagelse og udviklingen af en dynamisk prisdannelse, der kan medføre en efterspørgselsreaktion hos forbrugerne.

Kommissionen er i den forbindelse ved at analysere medlemsstaternes cost-benefit analyser og planer for udrulning af intelligente el-målere, og vil præsentere resultatet af denne analyse i slutningen af 2013.

Kommissionen oplyser desuden, at den i 2014 vedtager nye retningslinjer for miljø- og energistøtte for perioden 2014-2020 og at Kommissionens tjenestegrene snart lancerer en offentlig høring om et udkast til disse retningslinjer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om sagen.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, da der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for gældende dansk ret, da der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Der redegøres ikke for konsekvenserne, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen om offentlige interventioner. I det omfang Meddelelsen giver anledning til nye lovgivningsinitiativer vil konsekvenserne af disse blive vurderet når forslagene fremlægges.

8. Høring

Meddelelsen er sendt i høring, og høringsfristen er fastsat til den 17. december 2013. Der vil blive fremsendt et supplerende notat som følge af høringen.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landenes generelle positioner kendes ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser meddelelsen som et godt grundlag for en videre diskussion af gennemførelsen af det indre energimarked. Regeringen lægger vægt på, at den fulde gennemførelse af det indre el- og gasmarked bliver ambitiøs, både hvad angår indhold og timing, således at målet om fuld gennemførelse i 2014, sat af Det Europæiske Råd i februar 2011, kan blive indfriet.

Regeringen er enig i, at investeringer i stigende omfang bør ske på markedsvilkår i takt med, at teknologierne modnes. Regeringen lægger

endvidere vægt på, at støtte til vedvarende energi bør reduceres gradvist under hensyntagen til den fortsatte teknologi - og omkostningsudvikling.

Regeringen finder, at indførelse af kapacitetsmekanismer kan udgøre en trussel mod et velfungerende indre marked. Nationale løsninger, som ikke koordineres på europæisk niveau, kan føre til opsplitning af markedet, resultere i færre grænseoverskridende elforbindelser, hæmme konkurrencen og dermed bremse arbejdet frem mod et fuldt integreret indre marked. Forkert udformede kapacitetsmekanismer kan blive meget dyrt for forbrugerne og kvæle overgangen til nye og vedvarende energikilder. Regeringen støtter derfor Kommissionens vejledning om kapacitetsmekanismerne.

Regeringen mener ikke, at støtte til vedvarende energiteknologi skal være teknologineutral, da det er væsentligt for Danmark, for at kunne opfylde de energipolitiske målsætninger både på mellemlang og lang sigt så omkostningseffektivt som muligt, at landene gives mulighed for at vælge, hvilke teknologier der skal fokuseres på.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.